

C/2024/1714

2024 2 23

**Paraiškos įregistruoti pavadinimą paskelbimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES)
Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemų 50 straipsnio 2 dalies a punktą**

(C/2024/1714)

Šiuo paskelbimu suteikiama teisė per tris mėnesius nuo šio paskelbimo dienos pareikšti prieštaravimą paraiškai pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1151/2012 ⁽¹⁾ 51 straipsnį.

BENDRASIS DOKUMENTAS

„Osmaniye Yer Fıstığı“

EB Nr. PDO-TR-02901-30.1.2023

SGN () SKVN (X)

1. [SKVN arba SGN] pavadinimas (-ai)

„Osmaniye Yer Fıstığı“

2. Valstybė narė arba trečioji šalis

Turkija

3. Žemės ūkio produkto arba maisto produkto aprašymas

3.1. Produkto rūšis [nurodyta XI priede]

1.6 klasė. Vaisiai, daržovės ir grūdai, švieži arba perdirbti

3.2. Produkto, kurio pavadinimas nurodytas 1 punkte, aprašymas

„Osmaniye Yer Fıstığı“ (lot. *Arachis hypogaea* L. subs. *hypogaea* var. *hypogaea*) yra valgomas arachis (žemės riešutai), kuris priklauso pupinių šeimos augalų arachis genčiai. Šie riešutai parduodami negliaudyti arba gliaudyti; negliaudyti, gliaudyti žali ir gliaudyti skrudinti.

Riešutų „Osmaniye Yer Fıstığı“ sudaro trys dalys: kevalas, sėklos luobelė ir cilindro formos sėkla. Sėkla susideda iš dviejų sėklaskilčių ir gemalo, kuriuos gaubia luobelė. Kalbant apie svorį, sėklaskiltės sudaro vidutiniškai 91,0–94,0 % riešuto sėklos, o luobelė ir gemalas atitinkamai 4,0 % ir 3,0 %. Didelio ar vidutinio dydžio sėklų ilgis ir plotis atitinkamai yra 10–24 mm ir 7–14 mm.

Krakmolo kiekis – nuo 0,5 iki 5,0 %, o sacharozės – 4,0–7,0 %. Išlūsktentų žemės riešutų sėklų celiuliozės ir pelenų kiekis atitinkamai sudaro apie 2,0 % ir 3,0 %. Riešutų „Osmaniye Yer Fıstığı“ sėklose yra 20,0–30,0 % baltymų ir 18,0 % angliavandenių. Riešutų „Osmaniye Yer Fıstığı“ neperdirbtų žalių sėklų drėgnis svyruoja nuo 5,0 iki 7,0 %. Skrudinant drėgmės kiekis sumažėja iki maždaug 2,0 % ir taip išvengiama pelėsio ir kartumo.

100 g skrudintų riešutų yra apie 600 kalorijų. Aliejaus – apie 45,0–60,0 %. Beveik 80,0 % žemės riešutų aliejaus sudaro nesočiosios riebalų rūgštys. Oleino ir linolo rūgštys šiuose riešutuose sudaro atitinkamai 45,0 % ir 35,0 % nesočiųjų riebalų rūgščių. Sėklose yra 0,05 % tokoferolio.

100 g sėklų yra 680,0–890,0 mg kalio, 20,0–80,0 mg kalcio, 90,0–340,0 mg magnio, 250,0–660,0 mg fosforo, 190,0–240,0 mg sieros, 2,0–50,0 mg cinko, 1,0–50,0 mg mangano, 2,0–100,0 mg geležies, 1,0–30,0 mg vario, 75,0–110,0 mg aliuminio ir 3,0–8,0 mg nikelio.

Kevalo grioveliai gilūs, pluoštai iš dalies atsiskyrę, gliaudytų žalių riešutų išorinės luobelės spalva – nuo kreminės iki šviesiai rudos. Nelukštentos žalios sėklos ir jų luoba pasižymi natūralia spalva – nuo rožinio atspalvio šviesiai raudonos iki tamsiai raudonos, ir ši spalva skrudinant tampa nuo šviesiai iki tamsiai rudos. Skrudinant sėklų luoba tampa traški ir paprastai lengvai subyra, todėl ji nukrenta nuo sėklų. Skrudinant kreminės spalvos sėklos tampa šviesios karamelės spalvos. Skrudinant sėklos ne tik pakeičia spalvą, bet ir įgyja skrudinto produkto aromato ir

(1) OL L 343, 2012 12 14, p. 1.

skonio. Skrudinant sumažėja sėklų drėgnis, todėl po skrudinimo jos tampa traškesnės.

Parduodami gliaudyti riešutai „Osmaniye Yer Fistiği“ perdirbimo įrenginiais suskirstomi pagal dydį. 32–34 riešutai, kurie sveria 100 g, klasifikuojami kaip dideli, 34–36 riešutai, kurie sveria 100 g – vidutiniai, 36–38 riešutai, kurie sveria 100 g – maži, nes kaina priklauso nuo dydžio.

3.3. *Pašarai (taikoma tik gyvūniniams produktams) ir žaliavos (taikoma tik perdirbtiems produktams)*

—

3.4. *Specialūs gamybos veiksmai, atliktini nustatytoje geografinėje vietovėje*

Visi veiksmai: gumbasvogūnių sodinimas, tręšimas, derliaus nuėmimas, džiovinimas, gliaudymas ir skrudinimas, turi būti atliekami 4 straipsnyje nurodytoje geografinėje vietovėje.

3.5. *Specialios produkto, su kuriuo susijęs registruotas pavadinimas, pjaustymo, trynimo, pakavimo ir kt. taisyklės*

—

3.6. *Specialios produkto registruotu pavadinimu ženklinimo taisyklės*

Ant riešutų „Osmaniye Yer Fistiği“ pakuočių turi būti aiškiai ir neištrinamai užrašyta arba atspausdinta toliau nurodyta informacija:

- įmonės prekinis pavadinimas ir adresas, trumpasis pavadinimas ir adresas arba bendrovės registruotas prekės ženklas;
- partijos numeris;
- prekės pavadinimas – „Osmaniye Yer Fistiği“;
- grynasis svoris;
- šis logotipas.

4. **Glaustas geografinės vietovės apibūdinimas**

Geografinė vietovė, kurioje auginami riešutai „Osmaniye Yer Fistiği“, atitinka Osmanijės provincijos ribas. Osmanijės provincijoje yra 7 rajonai: Merkez, Bahçe, Düziçi, Hasanbeyli, Kadirli, Sumbas, Toprakkale.

Osmanijės provincija yra Čukurovos regione į rytus nuo Turkijos Viduržemio jūros regiono, tarp 35° 52' ir 36° 42' rytų ilgumos ir 36° 57' ir 37° 45' šiaurės platumos.

5. **Ryšys su geografine vietove**

Gamtiniai veiksniai

Riešutų kokybei įtakos turi klimatas, drėgmė, dirvožemis ir žmogiškieji veiksniai.

Klimatas

Riešutai „Osmaniye Yer Fıstığı“ yra atsparūs šalčiui ir jiems nereikia gausios saulės šviesos ir šilumos. Didėjant temperatūrai trumpėja šio augalo vegetacijos laikotarpis, o esant ekstremaliai temperatūrai, dėl sumažėjusios fotosintezės mažėja derlius. Riešutams „Osmaniye Yer Fıstığı“ tinkamiausia vidutinė temperatūra yra 22–28 °C ir 25 °C, dygti jie pradeda 7–8 dieną po sėjos, žydėti ima po 40–50 dienų, o vaisiai pradeda nokti praėjus 60 dienų po žydėjimo. Kad žemės riešutai galėtų augti geriausiai, temperatūra neturėtų nukristi žemiau 18–20 °C, ypač juos pasodinus. Dėl tinkamų klimato sąlygų, susijusių su temperatūra ir dienos šviesa, augaluose gali geriau vykti fotosintezė ir jie gali sukaupti daugiau angliavandenių, t. y. cukraus. Dėl didelio cukraus kiekio juntamas saldumas.

Aukščiausia temperatūra Osmanijės provincijoje fiksuojama liepos mėnesį. Ypač vaisių augimo laikotarpiu, kuris riešutams „Osmaniye Yer Fıstığı“ yra svarbiausias, temperatūra birželio, liepos ir rugpjūčio mėn. nenukrenta žemiau 25 °C, o net aukštesnė nei 25 °C temperatūra rugsėjo mėn. puikiai tinka žemės riešutams augti.

Atsižvelgiant į Osmanijės provincijoje vyraujančias temperatūros sąlygas, riešutai „Osmaniye Yer Fıstığı“ sodinami balandžio pabaigoje ir gegužės pradžioje, o augalas užauga per 90–140 dienų. Žemės riešutai, auginami užkandžiams, noksta 140–160 dienų, o aliejui gaminti auginamų žemės riešutų nokimo laikotarpis yra 115–125 dienos. Atsižvelgiant į reikiamą temperatūrą, Osmanijėje riešutai „Osmaniye Yer Fıstığı“ nuo balandžio 10 d. iki gegužės 20 d. sodinami kaip ankstesnė kultūra, o iki birželio 25 d. – kaip antroji kultūra, iškart po kviečių ar miežių derliaus nuėmimo.

Riešutams „Osmaniye Yer Fıstığı“ iš viso reikia 500–600 mm kritulių, kurie tolygiai pasiskirstytų per visą augimo laikotarpį. Atsižvelgiant į Osmanijės provincijoje iškrentančių kritulių kiekį ir dažnumą, žemės riešutai gali būti auginami ekonomiškai be drėkinimo. Kadangi liepa ir rugpjūtis yra sausi mėnesiai, drėkinimas yra privalomas, o žemės riešutų laukai drėkinami paviršinio drėkinimo metodais, pvz., laistant vagas.

Drėgnis

Osmanijės provincijoje mėnesinis santykinis drėgnis svyruoja nuo 55,63 iki 65,75 % pagal ilgalaikį vidurkį. Bendras kritulių kiekis balandžio mėn. yra 7,48–85,60 mm pagal ilgalaikį vidurkį ir kritulių vertes. Metinis drėgnis ir drėgnio pasiskirstymas Osmanijės provincijoje tinka riešutams „Osmaniye Yer Fıstığı“ augti ir atitinka augalui reikalingas drėgnio vertes.

Dirvožemis

Nors riešutams „Osmaniye Yer Fıstığı“ tinka įvairūs dirvožemis, tinkamiausias jiems auginti yra gerai drenuojamas, birus, smėlingo molio, kalkingas dirvožemis, kuriame yra daug organinių medžiagų, ir aliuvinis dirvožemis. Riešutams „Osmaniye Yer Fıstığı“ ypač tinka raudonasis Viduržemio jūros dirvožemis ir aliuviniai dirvožemiai, vyraujantys Čukurovos regione, įskaitant Osmanijės provinciją. Palyginti su kitais žemės riešutais, riešutai „Osmaniye Yer Fıstığı“ yra stamboki. Dėl birios dirvožemio struktūros, kurioje yra daug organinių medžiagų, žemės riešutai gali augti geriau ir užauga stambūs.

Geriausias dirvožemio pH riešutams „Osmaniye Yer Fıstığı“ augti turėtų būti 6,0–6,5, nes žemės riešutai negali gerai augti labai rūgščiam ir šarminiam dirvožemyje. Osmanijės dirvožemio pH yra 6,0–6,5, o dirvožemio pralaidumas ir gruntinio vandens lygis taip pat tinka šiam augalui augti. Kadangi vaisiai vystosi po žeme, svarbus veiksnys yra gruntinio vandens lygis. Riešutų „Osmaniye Yer Fıstığı“ augimui svarbios ne tik organinės medžiagos, bet ir fosforo, kalio ir geležies kiekis Osmanijės dirvožemyje, nes pH ir didelis geležies kiekis tiesiogiai susiję su dideliu aliejaus kiekiu ir dideliu oleino / linolo rūgšties santykiu (1,89–2,06). Dėl didelio aliejaus kiekio valgant šiuos riešutus juntamas malonus skonis ir aliejinga tekstūra. Didelis geležies kiekis dirvožemyje žemės riešutams taip pat suteikia rožinio atspalvio raudoną spalvą.

Kitas svarbus aspektas, į kurį reikia atsižvelgti sodinant riešutus „Osmaniye Yer Fıstığı“, yra problemos, kurios gali kilti dėl jų sodinimo kelis kartus iš eilės tame pačiame lauke. Dėl to padidės lielinio javų puvinio (lot. *Sclerotium rolfsii*) ir aflatoksino, kuris labai kenkia žmonių sveikatai, atsiradimo rizika. Siekiant sumažinti šią riziką, Osmanijės provincijoje sodinant žemės riešutus taikoma sėjomaina.

Riešutų „Osmaniye Yer Fistiği“ vegetacijos laikotarpiu dirvožemis nuolat kaupiamas ir purenamas. Riešutai „Osmaniye Yer Fistiği“ nuo balandžio 10 d. iki gegužės 20 d. sodinami 75–90 cm atstumu tarp vagų, 5–9 cm gylyje, 15–20 cm aukščio vagose ir kaip antroji kultūra nuėmus kviečių derlių. Pradinis riešutų „Osmaniye Yer Fistiği“ dygimo laikotarpis yra 10–20 dienų, vegetacinio vystymosi laikotarpis – 25–35 dienos, žydėjimo laikotarpis – 30–40 dienų, derliaus brandimo laikotarpis – 30–35 dienos, derliaus nuėmimo laikotarpis – 10–20 dienų.

Žmogiškieji veiksniai

Be dirvožemio paruošimo, sėklų sėjos, piktžolių kontrolės ir drėkinimo, nustatant kada nuimti riešutų „Osmaniye Yer Fistiği“ derlių, taip pat reikalingos žinios ir patirtis, nes tai turi įtakos nuimto derliaus produkto kokybei. Derlių nuėmus per anksti, branduoliai sudžiūva, aliejaus kiekis ir derlius sumažėja, o derlių nuėmus per vėlai, vaisiai nutrūksta nuo stiebo ir lieka po žeme. Prognozuoti derliaus nuėmimo laiką taip pat svarbu siekiant sumažinti antrinių grybelių *Aspergillus flavus* ir *Aspergillus parasiticus* metabolitų, darančių toksišką, mutageninį ir teratogeninį poveikį, riziką – tam reikia žinių ir patirties.

Osmanijės provincijos laukuose, kuriuose auginami riešutai „Osmaniye Yer Fistiği“, dirbantys ūkininkai, kurie specializuojasi derliaus nuėmimo, dirvožemio paruošimo, sėklų sėjos, piktžolių kontrolės ir drėkinimo srityse, taip pat išpurto vagas ir išdžiovina augalą ir riešutus praėjus ne daugiau kaip 3 dienoms po derliaus nuėmimo. Tai drėgnis, kuris iš pradžių buvo 45–50 %, po kūlimo sumažėja iki 20–25 %, o po džiovavimo šiltnamiuose – iki mažiau kaip 10 %. Nuo žemės riešutų sėklų sėjos iki džiovavimo etapo riešutų „Osmaniye Yer Fistiği“ augintojai nuima jų derlių, juos džiovina ir sandėliuoja – tai jie atlieka pasitelkdami savo įgūdžius ir kruopščiai atsižvelgdami į klimato ir dirvožemio sąlygas.

Derliaus nuėmimas

Be riešutų „Osmaniye Yer Fistiği“ auginimo, derliaus nuėmimas ir tolesni etapai yra labai svarbūs siekiant kuo geriau panaudoti išaugintus pasėlius ir pateikti juos rinkai, patiriant mažiausiai nuostolių. Svarbiausias dalykas – riešutų „Osmaniye Yer Fistiği“ derlių nuimti laiku, nes derlių nuėmus per anksti, branduoliai sudžiūva, tokių riešutų aliejaus santykis mažas, o jų derlius mažesnis. Derlių nuėmus per vėlai, vaisiai nutrūksta nuo stiebo ir lieka po žeme. Prie traktorių būna pritvirtinti specialūs padargai derliui nuimti – dažniausiai sodmenų kasomoji.

Nuėmus riešutų „Osmaniye Yer Fistiği“ derlių ir juos nukūlus, drėgnis sumažinamas džiovinant juos šiltnamiuose ir pradedamas sandėliavimo etapas. Drėgmės kiekis tiek kevale, tiek viduje turėtų būti mažesnis nei 10 %.

Nuoroda į paskelbtą specifikaciją